

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş:01.02.2023 Accepted/Kabul:27.10.2023

DOI:10.30794/pausbed.1245829

Research Article/Araştırma Makalesi

Denizli, F., Kınış, Z. ve Denizli, H. (2023). "Hastane Öncesi Acil Sağlık Çalışanlarının Akıllı Ambulans ve Tablet Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 59, Denizli, ss. 111-121.

HASTANE ÖNCESİ ACIL SAĞLIK ÇALIŞANLARININ AKILLI AMBULANS VE TABLET KULLANIMININ TEKNOLOJİ KABUL MODELİ İLE İNCELENMESİ

Fatih DENİZLİ*, Zühal KINIŞ**, Hatice DENİZLİ***

Öz

Bu çalışmanın amacı hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımının teknoloji kabul modeli ile incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmaya 275 acil sağlık çalışanı katılmıştır. Araştırmada 25 ifadeden oluşan "Teknoloji Kabul Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda acil sağlık çalışanlarının teknoloji kabul düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada algılanan kullanım kolaylığının; algılanan faydayı ve kullanıma yönelik tutumu, algılanan faydanın; kullanıma yönelik tutumu ve kullanıma yönelik niyeti pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Kullanıma yönelik tutumun kullanıma yönelik niyeti ve kullanıma yönelik niyetinde gerçekleşen davranışı pozitif yönde etkilediği de tespit edilmiştir. Ayrıca algılanan faydanın algılanan kullanım kolaylığı ve kullanıma yönelik tutum arasında, kullanıma yönelik tutumun algılanan fayda ve kullanıma yönelik niyet arasında kısmi aracı rolü olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada alan yazında konuyla ilgili bir çalışma olmaması sebebiyle ilgili alan yazına önemli katkılar sunacağı ve uygulayıcıların sistem geliştirme süreçlerinde faydalanabilecekleri referans bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Teknoloji kabul modeli (TKM), Elektronik vaka sistemi, Akıllı ambulans, Hastane öncesi acil sağlık, Sağlık teknolojileri.

INVESTIGATION OF SMART AMBULANCE AND TABLET USAGE OF PRE-HOSPITAL EMERGENCY HEALTH WORKERS WITH TECHNOLOGY ACCEPTANCE MODEL

Abstract

The aim of this study is to examine the use of smart ambulance and tablet (electronic case system) by pre-hospital emergency health workers with technology acceptance model. 275 emergency healthcare workers participated in the study carried out for this purpose. "Technology Acceptance Scale" consisting of 25 statements was used in the research. As a result of the research, it was determined that the technology acceptance level of emergency health workers was high. In the study, perceived ease of use; perceived usefulness and attitude towards use, perceived usefulness; It has been determined that it positively affects the attitude towards use and intention towards use. It has also been determined that the attitude towards use positively affects the intention towards use and the behavior realized during the intention towards use. In addition, it has been determined that perceived usefulness has a partial mediator role between perceived ease of use and attitude towards use, and attitude towards use has a partial mediating role between perceived usefulness and intention to use. Since there is no study on the subject in the literature, it is thought that it will make important contributions to the related literature and will be a reference study that practitioners can benefit from in system development processes.

Keywords: Technology acceptance model (TAM), Electronic case system, Smart ambulance, Pre-hospital emergency, Health technologies.

*Doktora Öğrencisi, Kayseri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi, KAYSERİ.

e-posta: fatihdenizli0000@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0001-5039-7606>).

**Doktora Öğrencisi, Kayseri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi, KAYSERİ.

e-posta: zuhalkns@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0003-0417-860X>).

***Acil Tıp Teknisyeni, ASOS Birimi, İl Ambulans Servisi Başhekimliği, KAYSERİ.

e-posta: haticedenizli.112@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0003-2728-5440>).

1. GİRİŞ

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmelerin yaşamın her alanında etkisini hissettirmeye başlaması ile beraber bireylerin sahip olduğu algı, tutum, davranış gibi faktörlerin daha yakından incelenmesi zorunlu hale gelmiştir. Bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bilginin önemi ortaya çıkmış ve bilgi stratejik bir hizmet faktörü ve bir güç olarak değerlendirilmeye başlamıştır. Bu doğrultuda bilgiye hızlı ulaşılması için teknolojinin etkin ve verimli bir şekilde kullanılması zorunlu hale gelmektedir.

Sağlık hizmetlerinde kullanılan ilaç, tıbbi cihaz, tıbbi malzeme ve organizasyonel dijital sistemlerin tamamı sağlık teknolojisi olarak değerlendirilmektedir (Yiğit ve Erdem, 2016; 217). Bu teknolojilerin günümüzde etkin ve verimli bir şekilde kullanılması sağlık alanındaki en önemli konulardan birisidir. Bu nedenle teknolojilerin benimsenmesi ve kullanılması sağlıkta dijital dönüşüm sürecinde sürekli değerlendirilmesi gerekmektedir. Sağlıkta dijital dönüşümün temel amacı etkin, verimli, hızlı ve kaliteli sağlık hizmetinin verilmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda sağlıkta dijital dönüşüm kapsamında geliştirilen ve uygulanmaya başlayan projelerden birisi de “akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi)” uygulamasıdır. Bu proje hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde ambulanslar içerisinde hastaya uygulanan tüm müdahalelerin tablet (elektronik vaka sistemi) uygulamasıyla dijital ortamda acil sağlık otomasyon sistemine kayıt edilmesi ve hasta ile ilgili tüm bilgilerin anlık olarak ilgili merkez ile paylaşılması ve gerektiğinde danışman hekimin desteğinin alınması için uygulanmaya başlayan bir projedir. Ayrıca proje kapsamında ambulanslara sağlık çalışanı, hasta ve trafik güvenliği için kamera takip sistemi yerleştirilmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2021).

Sağlık dijital dönüşüm süreci ile birlikte akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) uygulamasının yoğun bir şekilde hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde kullanılması kurumlar arası iletişim ve etkileşimi de önemli ölçüde artırmaktadır. Bu sürecin başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi için hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının yeni teknolojileri benimsemeleri ve kullanma niyetlerinin yüksek olması oldukça önemlidir. Geçmişten günümüze bireylerin yeni teknolojileri kabulünü ve kullanımını etkileyen faktörleri ortaya koymaya yönelik çeşitli teori ve modeller ortaya konmuştur (Hsiao ve Yang, 2011: 130). Bu doğrultuda teknoloji kabul modeli (TKM) yeni teknolojilerin benimsenmesi üzerine yapılan araştırmalarda en sık kullanılan modeldir (Kim ve Chang, 2007). Bireylerin yeni teknoloji ile etkileşiminden sonra oluşan duygu, düşünce, algıladığı fayda ve kullanım kolaylığını değerlendirmek amacıyla yapılan bu modelde teknolojiyi kullanma niyetinin temel belirleyicisi olarak algılanan fayda ve kullanım kolaylığı bulunmaktadır. Algılanan fayda, bireyin yeni teknolojiyi kullanmasının iş performansını artıracağına inanma derecesidir. Algılanan kullanım kolaylığı ise bireyin yeni teknolojiyi kullanmasının zihinsel ve fiziksel çaba gerektirmeyeceğine inanma derecesidir (Aydın, 2019: 20). Hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının bu süreçte kullanmaya başladıkları teknolojilere yönelik algılanan kolaylık ve fayda düzeylerinin yüksek olması teknolojiyi kullanma niyetlerini artırmaktadır. Teknoloji kabul modeli kişinin bilgi teknolojilerinin kabulünü etkileyen en önemli etkenin kullanma niyeti olduğunu göstermektedir (Çivici ve Kale, 2007: 120-121).

Yapılan alan yazın incelemesinde sağlık sektöründe yeni teknolojilerin kabulünü ve kullanma niyetini ortaya koymaya yönelik çalışmalar yapılmış olmasına rağmen hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde yeni uygulanmaya başlayan akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) uygulamasının kullanımı ve kabulüne yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı acil sağlık çalışanlarının akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımını teknoloji kabul modeli ile incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde ilgili alan yazındaki boşluğu doldurmaya yönelik katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışma sonucunda elde edilen bulgularla hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin olumlu çıktılarının artırılmasına yönelik öneriler ile uygulayıcılara yönelik olumlu katkılar sağlayacağı da düşünülmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Akıllı Ambulans ve Tablet (Elektronik Vaka Sistemi) Uygulaması

Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) projesi Şubat 2019’da Bolu ilinde pilot uygulamayla hayata geçirilmiş olup kademeli olarak aynı yıl Çanakkale, Kırklareli, Kırıkkale ve Çankırı illerinde de uygulanmaya başlamıştır (Sağlık Bakanlığı, 2021). Uygulamanın temel hedefi daha hızlı ve kaliteli hizmet sunmaktır. Sağlık ve İçişleri Bakanlığı işbirliği ile geliştirilen bu proje ile birlikte acil sağlık hizmetlerine ihtiyaç duyan hastalar acil

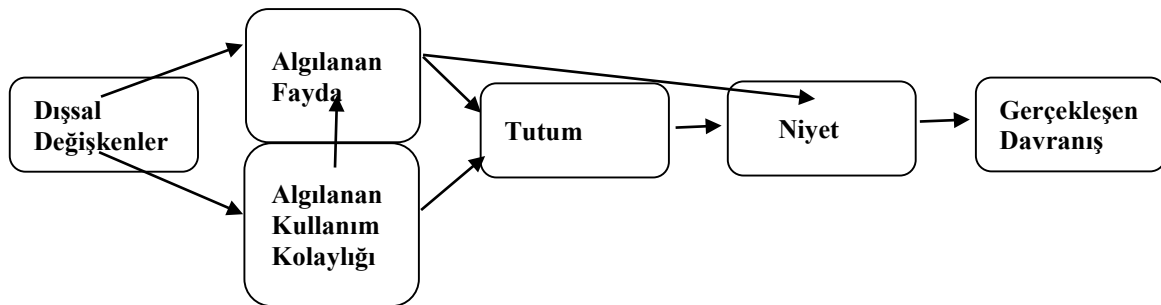
çağrı merkezine ulaştığında, herhangi bir iletişim (telsiz, telefon vs.) aracına gerek kalmadan vaka dijital ortamda sahadaki ekiplere aktarılmaktadır. Sistem vakanın atandığı ekibi sesli ve görsel olarak uyararak 5 saniye içinde vaka kabul edilmekte ve komuta kontrol merkezinin girmiş olduğu adrese en hızlı ulaşım güzergâhı otomatik olarak ekrana gelmektedir. Daha sonra acil sağlık hizmeti alan hastanın kişisel bilgileri ve tıbbi uygulamalar tablet ile acil sağlık otomasyon sistemine (ASOS) gönderilmekte ve nakil esnasında hastanın tedavi ihtiyacına uygun sağlık kuruluşu önerilebilmektedir. Bu sayede hastanın ihtiyaç duyduğu acil sağlık hizmetine en kısa sürede erişimi sağlanmaktadır.

Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) uygulaması üç aşamada ele alınmaktadır. Birinci aşamada, hastaya en hızlı şekilde ulaşma ve müdahale etme yer almaktadır. İkinci aşamada, ambulans içerisinde yapılan müdahalelerin dijital ortama aktarılması ve e-nabız sistemi ile entegrasyon yer almaktadır. Bu sayede ambulanstaki ekip hastanın geçmiş sağlık kayıtlarını görebilecek ve zaman kaybı önlenecektir. Son aşamada ise sistemin hastane bilgi sistemleriyle entegrasyonu sağlanarak, hasta hastaneye ulaşana kadar durumu hakkında hastane ile iletişim kurulabilecek ve bilgi paylaşımı yapılabilecektir. Ayrıca proje kapsamında trafik, personel ve hasta güvenliğinin sağlanması amacıyla ambulanslara kamera takip sistemi yerleştirilmiştir. Proje Aralık 2022 itibarıyla 48 ilde uygulamaya konmuştur (Sağlık Bakanlığı, 2022).

2.2. Teknoloji Kabul Modeli

Teknoloji günümüzde uygulamaya dönük sahalarda bilimsel bilginin düzenli bir şekilde uygulanması olarak ifade edilmektedir (Denizli ve Demirtaş, 2022: 165). Günümüz bilgi çağında sağlık alanında bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik yatırımlar sürekli artmasına rağmen çalışanların bu yeni teknolojileri benimsememesi veya kabul etmemesi sistemde aksaklıklara neden olmaktadır. Bu doğrultuda geçmişten günümüze kişilerin yeni teknolojilerin kabul ve kullanımına etki eden faktörlerin ortaya konması amacıyla araştırmacılar tarafından çeşitli teori ve modeller ortaya konmuştur (Hsiao ve Yang, 2011: 130). Alan yazında sıklıkla kullanılan ve bireysel düzeyde teknoloji kabulünü ele alan modeller; Sebep Davranış Teorisi (Ajzen, 1985), Planlı Davranış Teorisi (Ajzen, 2012), Teknoloji Kabul Modeli (Davis, 1985), Teknoloji Kabul Modeli 2 (Venkatesh ve Davis, 2000), Teknoloji Kabul Modeli 3 (Venkatesh ve Bala, 2008), Birleştirilmiş Teknoloji Kabul ve Kullanım Teorisi (Venkatesh vd. 2003), Birleştirilmiş Kabul ve Kullanım Teorisi 2 (Venkatesh vd., 2012) şeklinde sıralanmaktadır (Karamustafa ve Yılmaz, 2021: 1353).

Teknoloji kabul modeli (TKM), yeni teknolojilerin benimsenmesi üzerine yapılan araştırmalarda en sık kullanılan modeldir (Kim ve Chang, 2007; Yousafzai, Foxall ve Pallister 2007: 251). TKM, Davis (1985) tarafından yapılan tez çalışmasında sebep davranış teorisi temel alınarak geliştirilmiş bir modeldir (Davis, 1985: 15). Geliştirilen bu model Davis vd. (1989) tarafından yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları sonucu alan yazındaki son şeklini almıştır (Yılmaz, 2018: 333). TKM'nin temelinde yeni teknolojilerin kabulü ve benimsenmesi yer almaktadır. Bu doğrultuda kullanıcı davranışlarını tahmin etme ve açıklama gücü yüksek bir modeldir. TKM'nin amacı kullanıcıların yeni teknoloji kullanımı sonrası oluşan duygu, düşünce, algıladığı fayda ve kullanım kolaylığını ölçmektir. Teknoloji kabul modelinde kullanıcı niyetinin belirleyicisi olarak algılanan kullanım kolaylığı ve fayda yer almaktadır (Erdem, 2011: 24). Şekil 1'de teknoloji kabul modeline yer verilmektedir.

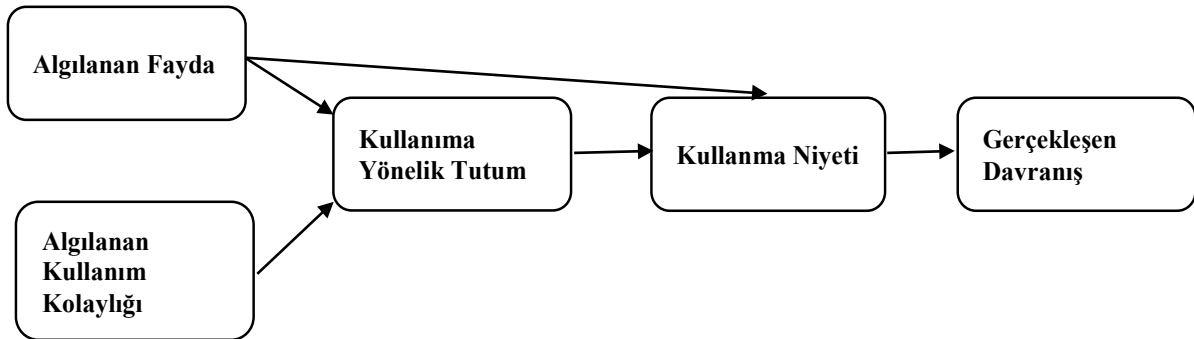

Şekil 1. Teknoloji Kabul Modeli (TKM)

Kaynak: (Davis vd., 1989: 984).

Teknoloji kabul modelinde dışsal faktörler, algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, tutum ve niyet değişkenlerinin birbiriyle olan ilişkisi değerlendirilerek kullanıcıların yeni teknolojilere yönelik kabul ve kullanım davranışları tahmin edilmekte ve açıklanmaya çalışılmaktadır (Tiryaki, 2021: 53). Dışsal değişkenler, kullanıcıların inançları üzerinde etkili olan ve bireysel özellikler gibi kontrol edilemeyen değişkenlerdir (Davis vd., 1989: 985). Algılanan fayda, çalışanın yeni teknolojiyi kullanmasının iş performansını artıracağına inanma derecesidir (Aydın, 2019: 20). Algılanan kullanım kolaylığı, çalışanın yeni teknolojiyi kullanmasının ruhsal ve bedensel gayret gerektirmeyeceğine inanma derecesidir (Venkatesh ve Davis, 2000: 189; Kim ve Chang, 2007: 792). Tutum, çalışanın bir sistemin kullanımına yönelik gösterdiği olumlu veya olumsuz düşünceleridir (Taylor ve Todd, 1995: 150). Niyet, belirli bir teknolojinin kabulü ve kullanımını kabullenme veya kabullenmeme olarak ifade edilmektedir. Teknoloji kabul modelinde davranışsal niyet, kullanıma yönelik tutum ve algılanan faydadan etkilenmektedir (Fishbein ve Ajzen, 1975: 288). Gerçekleşen davranış, yeni teknolojiyi kullanma veya kullanmama kararı verildikten sonra kişinin teknolojinin kullanılmasına yönelik göstermiş olduğu davranışı ifade etmektedir (Küçükaya, 2019: 24).

İlgili alan yazın incelendiğinde Özer vd. (2010) tarafından çalışanların bilgi teknolojilerini kullanma eğilimlerinin teknoloji kabul modeli ile incelenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığının tutum üzerinde, algılanan fayda ve tutumun niyet üzerinde, niyetinde gerçekleşen davranış üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu ortaya konmuştur. Kowitlawakul (2011) tarafından hemşirelerin tele tıp teknolojilerini kullanma niyetlerini etkileyen faktörlerin ortaya konması amacıyla yapılan çalışma sonucunda algılanan faydanın kullanma niyetini etkileyen en önemli faktör olduğu ve algılanan kullanım kolaylığının algılanan faydayı pozitif yönde etkilediği konmuştur. Başak vd. (2015) tarafından Türkiye'deki hekimlerin dijital kişisel asistan kullanma niyetini etkileyen faktörleri ortaya koymak amacıyla yapılan çalışma sonucunda teknolojiyi kullanma niyetinin %71'inin algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan fayda ile açıklandığı ortaya konmuştur. Ducey ve Covert (2016) tarafından doktorların tablet bilgisayar kullanımını ve kabulünü etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılan çalışma sonucunda algılanan kullanım kolaylığı, algılanan fayda, öznel normlar, uyumluluk ve güvenilirliğin doktorların tıbbi uygulamalarda tablet bilgisayarı kullanma niyetini pozitif yönde etkilediği ortaya konmuştur. Bozkurt (2020) tarafından sağlık çalışanlarının yeni tedavi yöntemlerine yönelik tutum ve davranışlarını teknoloji kabul modeli ile incelenmek amacıyla yapılan çalışma sonucunda algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda, tutum ve niyet üzerinde, algılanan faydanın tutum ve niyet üzerinde ve tutumun da niyet üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca, kullanım kolaylığının tutum ve niyet arasındaki ilişkisinde algılanan faydanın kısmi aracı role sahip olduğu ortaya konmuştur. Topçuoğlu vd. (2022) tarafından MHRS sisteminin etkinliğini TKM ile incelemek amacıyla yapılan çalışmada sistem kalitesinin algılanan kullanım kolaylığı, algılanan fayda ve tutum üzerinde, algılanan faydanın tutum ve niyet üzerinde ve algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde pozitif yönde etkili olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca algılanan kullanım kolaylığının tutum üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Alan yazın incelemesine yönelik oluşturulan araştırma modeli ve hipotezler aşağıdaki gibidir.

Şekil 2. Araştırma Modeli

Hipotez 1. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan kullanım kolaylığının, algılanan fayda üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 2. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan kullanım kolaylığının, kullanıma yönelik tutum üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 3. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan faydanın, kullanma niyeti üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 4. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan faydanın, kullanıma yönelik tutum üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 5. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik tutumun, kullanma niyeti üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 6. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik niyetin, gerçekleşen davranış üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi vardır.

Hipotez 7. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan kullanım kolaylığı ve kullanıma yönelik tutum arasındaki ilişkide algılanan faydanın aracı rolü vardır.

Hipotez 8. Akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımına yönelik algılanan fayda ve kullanma niyeti arasındaki ilişkide kullanıma yönelik tutumun aracı rolü vardır.

3. METODOLOJİ

3.1.Araştırma Evreni ve Örneklem

Bu çalışma hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde uygulamaya başlanan akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımını ve kabulünü teknoloji kabul modeli (TKM) ile incelemek amacıyla yapılmıştır. 2 Aralık 2022- 2 Ocak 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen çalışmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma evrenini Kayseri ilindeki 950 hastane öncesi acil sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda evreni temsil edecek örneklem sayısı Özdamar (2003) tarafından geliştirilen formüle göre 275 olarak belirlenmiştir. Örnekleme yöntemi olarak basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılmıştır.

3.2.Ölçekler

2 bölüm ve 29 ifadeden oluşan anketin birinci bölümünde teknoloji kabulünü ölçmeye yönelik Davis (1989) tarafından geliştirilen 25 ifade ve 5 alt boyuttan oluşan 5’li Likert türünde “Teknoloji Kabul Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin algılanan fayda (6 madde) ve algılanan kullanım kolaylığı (6 madde) alt boyutları Yekeler vd. (2019) tarafından, tutum (4 madde), niyet (7 madde) ve gerçekleşen davranış (2 madde) alt boyutları da Serçemeli ve Kurnaz (2016) tarafından Türkçe ’ye çevrilerek geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Anketin ikinci bölümünde anketi yanıtlayanların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 4 ifade yer almaktadır.

Verilerin analizinde SPSS 22.0 kullanılmıştır. Teknoloji kabul ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,947 olarak ölçülmüştür. Bu sonuca göre teknoloji kabul ölçeğinin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. Çok değişkenli istatistik analiz yöntemlerinin yapılabilmesi için öncelikle verilerin normal dağılım göstermesi gerekmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyükoztürk, 2012). Bu doğrultuda yapılan normallik analizine göre verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarını belirlemek için yapılan faktör analizi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir. Ölçek puanları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi ile nedensellik etkisinin belirlenmesine yönelik regresyon analizi kullanılmıştır. Bu çalışma için Kayseri Üniversitesi Etik Kurulundan 02.12.2022 tarih 43938 sayılı karar ile izin alınmıştır.

3.3.Araştırma Bulguları

Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik Özellikler

Değişken	n	%
Cinsiyet		
Kadın	149	54,2
Erkek	126	45,8
Eğitim Durumu		
Lise	65	23,6
Ön Lisans	124	45,1
Lisans	71	25,8
Yüksek Lisans ve Üzeri	15	5,5
Yaş Grubu		
18-25 yaş	91	33,1
26-35 yaş	99	36,0
36-45 yaş	70	25,5
46 ve üzeri yaş	15	5,5
Çalışma Süresi		
1 yıldan az	42	15,3
1-5 yıl arası	82	29,8
6-10 yıl arası	70	25,5
11 yıl ve üzeri	81	29,5

n:275

Araştırmaya katılan 275 hastane öncesi acil sağlık çalışanının %54,2'sinin kadın, %36'sının 26-35 yaş grubunda, %45,1'inin ön lisans mezunu ve 29,8'inin 1-5 yıl arası çalışma süresine sahip kişilerden oluşmaktadır. Tablo 2'de araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutlarını belirlemek için yapılan faktör analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Faktör Analizi

Faktörler	Faktör Yükü				Öz Değeri	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Algılanan Fayda							
AF 1	,812				9,371	%19,6	,913
AF 2	,797						
AF 3	,781						
AF 4	,777						
AF 5	,772						
Algılanan Kullanım Kolaylığı		,707			2.090	%15,9	,857
AKK 1		,704					
AKK 2		,646					
AKK 3		,622					
AKK 4		,555					
AKK 5		,525					
Kullanıma Yönelik Tutum					1.290	%14,1	,829
KYT 1			,839				
KYT 2			,792				
KYT 3			,783				
Kullanıma Yönelik Niyet					1.135	%11,5	,808
KYN 1			,807				
KYN 2			,679				
KYN 3			,510				
Gerçekleşen Davranış					1,060	%9,9	,728
GD 1				,762			
GD 2				,664			

Ölçek Değerleri: Kesinlikle Katılmıyorum-1, Katılmıyorum-2, Kararsızım-3, Katılıyorum-4, Kesinlikle Katılıyorum-5

H. Denizli

Çalışmada elde edilen verinin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için örneklem yeterliliği testi (KMO) ve Bartlett Küresellik testi yapılmıştır. Ölçeğin KMO katsayısı 0,90'nın üzerinde (KMO=0,943) olduğu için örneklem yeterliliği "mükemmel" olarak değerlendirilebilir (Kalaycı, 2010: 322). Bartlett Küresellik testi sonuçlarına göre ölçeğin ($p<,000$) anlamlılık düzeyinde test değeri 3246,405 bulunmuştur. Bu doğrultuda elde edilen verinin faktör analizi yapmaya uygun olduğu görülmüştür. Faktör analizinde; faktör yapısını belirlemek için temel bileşenler analizi seçilmiş olup dikey döndürme tekniği varimaks kullanılmış ve faktör yükü 0,50'den düşük olan veri dikkate alınmamıştır (Alpar, 2011: 269).

Yapılan faktör analizi sonucunda 5 faktör tespit edilmiştir. Bu faktörler; algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, tutum, niyet ve gerçekleşen davranış olarak nitelendirilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucu algılanan fayda değişkenine ilişkin 6.ifade, kullanıma yönelik niyet değişkenine ilişkin 5. 6. ve 7. ifadelerin faktör yükü 0,50'den küçük olduğu için analizden çıkarılmış ve ortaya çıkan 21 ifadeden oluşan ölçek ile analize devam edilmiştir. Faktör analizi sonucu ortaya çıkan yapıyı oluşturan 21 ifadeden oluşan ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0,936 olarak bulunmuş olup yeterli güvenilirliğe sahip olduğu görülmüştür. Tablo 2'ye göre, ilk faktör "algılanan fayda" toplam varyansın %19,6'sını açıklamaktadır. İlk faktörün güvenilirlik katsayısı 0,913'tür. İkinci faktör "algılanan kullanım kolaylığı" toplam varyansın %15,9'unu açıklamaktadır. İkinci faktörün güvenilirlik katsayısı 0,857'dir. Üçüncü faktör "kullanıma yönelik tutum" toplam varyansın %14,1'ini açıklamaktadır. Üçüncü faktörün güvenilirlik katsayısı 0,829'dur. Dördüncü faktör "kullanıma yönelik niyet" toplam varyansın %11,5'ini açıklamaktadır. Dördüncü faktörün güvenilirlik katsayısı 0,808'dir. Beşinci faktör "gerçekleşen davranış" toplam varyansın %9,9'unu açıklamaktadır. Beşinci faktörün güvenilirlik katsayısı 0,728'dir. Toplamda faktör yüklerinin varyansın %71'ini açıkladığı görülmektedir. Sosyal araştırmalarda bu oranın %50'nin üzerinde bulunması çok iyi bir sonuç olarak değerlendirilmektedir (Akdoğan ve Demirtaş, 2014: 115). Tablo 3'te değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Analizi

	\bar{x}	Standart Sapma	1	2	3	4	5
1.Algılanan fayda	3,5724	1,147	1				
2.Alg. kullanım kolaylığı	3,7776	,907	,680**	1			
3.Tutum	3,4582	1,062	,415**	,514**	1		
4.Niyet	3,6545	,934	,543**	,695**	,588**	1	
5.Gerçekleşen davranış	3,7982	1,027	,600**	,635**	,315**	,596**	1

** $p < 0,01$ Anlamlılık düzeyi

Tablo 3'te elde edilen sonuçlara göre katılımcıların toplam teknoloji kabul ölçeği ortalamasının ($\bar{x}=3,64$), algılanan fayda alt boyutunun ($\bar{x}=3,57$), algılanan kullanım kolaylığı alt boyutunun ($\bar{x}=3,77$), kullanıma yönelik tutum alt boyutunun ($\bar{x}=3,45$), kullanıma yönelik niyet alt boyutunun ($\bar{x}=3,65$) ve gerçekleşen davranış alt boyutunun ($\bar{x}=3,79$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının teknoloji kabul düzeyinin ortalama eşik değerin ($\bar{x}=3$) üzerinde yüksek olduğu ve kullanıma yönelik olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Elde edilen korelasyon analizi sonucunda 0,01 anlamlılık düzeyinde; algılanan fayda ile algılanan kullanım kolaylığı, tutum, niyet ve gerçekleşen davranış arasında; algılanan kullanım kolaylığı ile tutum, niyet ve gerçekleşen davranış arasında; tutum ile niyet ve gerçekleşen davranış arasında; niyet ve gerçekleşen davranış arasında pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4'te araştırma hipotezlerini test amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken *	Model 1(β)	Model 2a(β)	Model 2b(β)	Model 3(β)	Model 4a(β)	Model 4b(β)	Model 5(β)	Model 6(β)
	AKK-AF*	AKK-TU*	AKK/AF-TU*	AF-TU*	AF-Nİ*	AF/TU-Nİ*	TU-Nİ*	Nİ-GD*
Alg. Kul. Kolaylığı	,861	,602	,505	,384	,442	,342	,517	,656
Algılanan Fayda			,113			,331		,353
Tutum								,000
Niyet								,1700
Adj R ²	,463	,261	,267	,169	,292	,517	,343	,353
Sig.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Durbin Watson	1,744	1,606	1,588	1,768	1,533	1,404	1,670	1,700
F(df)	235,227	97,878	50,781	56,768	113,886	147,853	144,040	150,344

** p< 0,01; **AKK**: Algılanan Kullanım Kolaylığı; **AF**: Algılanan Fayda; **TU**: Tutum; **Nİ**: Niyet; **GD**: Gerçekleşen Davranış

Tablo 4'te elde edilen sonuçlara bakıldığında öncelikle Durbin-Watson değerlerine göre herhangi bir oto korelasyon olmadığı söylenebilir. Regresyon analizi sonuçlarına göre algılanan kullanım kolaylığının; algılanan faydayı ($\beta = ,861$; $p < 0,01$) ve kullanıma yönelik tutumu ($\beta = ,505$; $p < 0,01$) pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Bu doğrultuda Hipotez 1 ve Hipotez 2 kabul edilmiştir. Algılanan faydanın; kullanıma yönelik tutumu ($\beta = ,384$; $p < 0,01$) ve kullanıma yönelik niyeti ($\beta = ,442$; $p < 0,01$) pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Bu doğrultuda Hipotez 3 ve Hipotez 4 kabul edilmiştir. Kullanıma yönelik tutumun kullanıma yönelik niyeti ($\beta = ,517$; $p < 0,01$) ve kullanıma yönelik niyetinde gerçekleşen davranışı ($\beta = ,656$; $p < 0,01$) pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Bu doğrultuda Hipotez 5 ve Hipotez 6 kabul edilmiştir. Bir sonraki aşamada yapılan çoklu regresyon analizlerine göre algılanan faydanın algılanan kullanım kolaylığı ve kullanıma yönelik tutum arasındaki ilişkide kısmi aracı role sahip olduğu ($\beta = ,113$; $p < 0,01$) tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Hipotez 7 kabul edilmiştir. Ayrıca kullanıma yönelik tutumun algılanan fayda ve kullanıma yönelik niyet arasındaki ilişkide kısmi aracı role sahip olduğu da ($\beta = ,331$; $p < 0,01$) tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Hipotez 8 kabul edilmiştir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımının teknoloji kabul modeli ile incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya katılanların çoğunluğunu 26-35 yaş arası, 5 yıl az çalışma süresine sahip, ön lisans eğitimi almış kadın katılımcıların oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada, Davis (1985) tarafından alan yazına kazandırılan ve bilgi teknolojilerinin kabulünü ölçmek amacıyla kullanılan teknoloji kabul modelinin hastane öncesi sağlık çalışanlarının kullanımına sunulan yeni teknolojilerin kabulünü ölçmede kullanılabileceği ve diğer çalışmalara (Ma vd. 2005; Özer, vd., 2010; Teo, vd., 2011; Bozkurt, 2020; Topçuoğlu, vd., 2022) paralel olarak benzer sonuçlar elde edilebileceği anlaşılmıştır. Çalışma sonucunda; algılanan kullanım kolaylığının, algılanan fayda, kullanıma yönelik tutum (Özer vd., 2010; Serçemeli ve Kurnaz, 2016; Yıldırım ve Kaplan, 2019; Bozkurt, 2020) üzerinde, algılanan faydanın kullanıma yönelik tutum (Özer vd., 2010; Yıldırım ve Kaplan, 2019; Bozkurt, 2020; Tiryaki, 2021; Saygılı vd. 2022) ve kullanıma yönelik niyet (Lee vd. 2007; Özer vd. 2010; Serçemeli ve Kurnaz, 2016; Bozkurt, 2020) üzerinde, kullanıma yönelik tutumun kullanıma yönelik niyet (Taylor ve Todd, 1995; Özer vd. 2010; Yıldırım ve Kaplan, 2019; Bozkurt, 2020; Tiryaki, 2021) üzerinde ve kullanıma yönelik niyetin gerçekleşen davranış (Yıldırım ve Kaplan, 2019) üzerinde pozitif yönde etki gösterdiği ve elde edilen sonuçların alan yazındaki benzer çalışmalarla tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca algılanan kullanım kolaylığı ile kullanıma yönelik tutum arasındaki ilişkide algılanan faydanın kısmi aracı role sahip olduğu bazı çalışmalarla (Bozkurt, 2020) benzerlik gösterirken, algılanan fayda ile kullanıma yönelik niyet arasındaki ilişkide kullanıma yönelik tutumun kısmi aracı role sahip olduğuna yönelik sonuçlar bazı çalışmalarla (Bozkurt, 2020) benzerlik göstermemektedir.

Çalışma sonuçları, araştırma yapılan ildeki hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının yeni kullanılmaya başlanan akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) teknolojilerini kullanım açısından kolay ve faydalı bulduklarını, kullanıma yönelik olumlu tutum sergilediklerini ve kullanmaya niyetli olduklarını ortaya koymaktadır. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde yeni kullanılmaya başlanan akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) teknolojisinin kabulüne yönelik yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgular alan yazındaki birçok çalışma

sonucu ile benzerlik göstermektedir. Bu doğrultuda modelin alt boyutları arasındaki ilişkiye ve aracılık etkisine yönelik elde edilen sonuçların alan yazına katkı sağlayacak olması önem arz etmektedir. Ayrıca bu çalışma, konuyla ilgili daha önce yapılmış bir çalışma olmaması sebebiyle uygulayıcıların hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının akıllı ambulans ve tablet (elektronik vaka sistemi) kullanımlarını etkileyen faktörler hakkında detaylı bilgiye sahip olarak sistemi geliştirme kararlarında faydalanabilecekleri referans bir çalışma olacağı ve bu alandaki akademik çalışmalarda kaynak niteliğinde kullanılabileceği değerlendirilmektedir.

Çalışma Kayseri ilindeki hastane öncesi acil sağlık çalışanları ve kullanılan ölçme aracı ile sınırlı kalmıştır. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak çalışmalarda daha kapsamlı sonuçlara ulaşılması için benzer çalışmanın farklı illerdeki hastane öncesi sağlık çalışanlarına yönelik yapılması önerilebilir. Farklı illerdeki hastane öncesi acil sağlık çalışanlarına yönelik yapılacak çalışmalarla bu çalışmanın sonuçları karşılaştırılarak çalışmaların benzer veya farklı yönleri ortaya konabilir. Bunun dışında modele dışsal değişkenler (sistem kalitesi, kişilik özellikleri, kolaylaştırıcı faktörler gibi), iş tatmini, iş performansı gibi değişkenler dâhil edilerek çalışma yapılabilir ve dijital sağlık teknolojilerinin kabulünde dijital liderlik davranışlarının etkileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ajzen, I. (1985). "From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior", Kuhl, J. & Beckmann, J. (Eds.), *Action Control*, Heidelberg, Berlin, *Springer-Verlag*, ss.11-39.
- Ajzen, I. (2012). Martin Fishbein's legacy: The reasoned action approach. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 640(1), 11-27.
- Akdoğan, A. ve Demirtaş, Ö. (2014). "Etik Liderlik Davranışlarının Etik İklim Üzerindeki Etkisi: Örgütsel Politik Algılamaların Aracı Rolü". *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), ss.107-124.
- Alpar, R. (2011). *Uygulamalı Çok Değişkenli Yöntemler*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aydın, C. (2019). *Tüketicilerin Sosyal Medya Reklamlarına Yönelik Satın Alma Davranışlarının Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi*, Gümüşhane Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Başak, E., Gümüşsoy, C. A. ve Çalışır, F. (2015). "Examining the Factors Affecting PDA Acceptance among Physicians: An Extended Technology Acceptance Model". *Journal of healthcare engineering*, 6(3), ss.399-418.
- Bozkurt, İ. (2020), "Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Sağlık Profesyonellerinin Yeni Tedavi Yöntemlerini Kullanma Eğilimlerinin İncelenmesi (Özel Hastane Örneği)", *Gevher Nesibe Journal of Medical & Health Sciences*, 5(7), ss.88-100.
- Çivici, T. ve Kale, S. (2007), "Mimari Tasarım Bürolarında Bilişim Teknolojilerinin Kullanımını Etkileyen Faktörler: Bir Yapısal Denklem Modeli", 4. İnşaat Yönetimi Kongresi Bildiriler Kitabı, ss.119-128.
- Çokluk, Ö. S., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, S. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Davis, F. D. (1985). *A Technology Acceptance Model for Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory and Results*, Doctoral Dissertation, Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology.
- Davis, F. D. (1989). "Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use and User Acceptance of Information Technology". *MIS quarterly*, 13(3), ss.319-340.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P. ve Warshaw, P. R. (1989). "User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models". *Management Science*, 35(8), ss.982-1003.
- Denizli, F. ve Demirtaş, Ö. (2022). "Dijital Hastaneye Dönüşüm Sürecinde Sağlık Çalışanlarının Teknolojiye Hazır Bulunmuşluk Durumlarının Değerlendirilmesi: Bir Kamu Hastanesi Örneği", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 49, Denizli, ss. 163-174.
- Ducey, J. A. ve Coovert, D.M. (2016). "Predicting tablet computer use: An extended Technology Acceptance Model for physicians" *Health Policy and Technology*, 5(3), ss.268-284.
- Erdem, H.K. (2011). *Kurumsal Kaynak Planlama Sistemlerinin Kullanımında Etkili Olan Faktörlerin Geliştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). "Belief, Attitude, Intention and Behaviour: An Introduction to Theory and Research". Reading, MA: Addison-Wesley.

H. Denizli

- Hsiao, C. H., ve Yang, C. (2011). "The Intellectual Development of The Technology Acceptance Model: A Co-citation Analysis". *International Journal of Information Management*, 31(2), ss.128-136.
- Kalaycı, Ş. (2010). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Pegem Yayınları, Ankara.
- Karamustafa, K., ve Yılmaz, M. (2021). "Konaklama İşletmelerinde Akıllı Turizm Teknolojilerinin Kurumsal Kabulü". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(2), ss.1350-1383. <https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1203>.
- Kim, D. ve Chang, H. (2007). "Key functional characteristics in designing and operating health information websites for user satisfaction: An application of the extended Technology Acceptance Model". *International Journal of Medical Informatics*, 76, ss.790-800. doi:10.1016/j.ijmedinf.2006.09.001
- Kowitlawakul, Y. (2011). "The Technology Acceptance Model Predicting Nurses' Intention to Use Telemedicine Technology (eICU)", *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 29(7), ss.411-418.
- Küçükaya D. (2019). Teknoloji Kabul Modeli İle Elektronik Belge Yönetim Sistemi Kullanımını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi ve Yapısal Eşitlik Modeli ile Analizi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Lee, H.Y., Qu, H. ve Kim, Y.S. (2007), " A Study of The Impact of Personal Innovativeness on Online Travel Shopping Behavior-A Case Study of Korean Travelers", *Tourism Management*, 28, ss.886-897.
- Ma, W. W. K., Anderson, R. ve Streith, K. O. (2005). "Examining User Acceptance Of Computer Technology: An Empirical Study Of Student Teachers", *Journal of Computer Assisted Learning*, 21, ss.387-395.
- Özdamar, K. (2003). Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Özer, G., Özcan, M. ve Aktaş, S. (2010), "Muhasebecilerin Bilgi Teknolojileri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli (TKM) ile İncelenmesi", *Journal of Yasar University*, ss.3278 - 3293
- Sağlık Bakanlığı, 2021 <https://acilafet.saglik.gov.tr/TR,55305/akilli-ambulans-ve-tablet-uygulamasi-projesi-basladi.html> Erişim Tarihi: 20.12.2022.
- Sağlık Bakanlığı, 2022 <https://acilafet.saglik.gov.tr/TR-61542/tablet-uygulamasi.html> Erişim Tarihi: 23.12.2022.
- Saygılı, M, Yalçıntekin, T. ve Çakırsoy E. (2022). "Muhasebe Programlarına Yönelik Değişirme Niyetinin Teknoloji Kabul Modeli (TKM) Çerçevesinde İncelenmesi: Sakarya İli Örneği" *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 66, ss.129-146.
- Serçemeli, M., ve Kurnaz, E. (2016). "Denetimde Bilgi Teknoloji Ürünleri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli (TKM) ile Araştırılması". *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 45(1), ss.43-52.
- Taylor, S. ve Todd, P. (1995). "Understanding Information Technology Usage: A Test of Competing Models". *Information Systems Research*, 6(2), ss.144-176.
- Teo, T., Luan, S., Thammetar, T. ve Chattiwat, W. (2011). "Assessing e-learning Acceptance By University Students in Thailand". *Australasian Journal of Educational Technology*, 27(8), ss.1356-1368
- Tiryaki, İ. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Kullanımı İçin Tüketici Davranış Niyetlerinin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında İncelenmesi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü, Doktora Tezi.
- Topçuoğlu, E., Kavak, O. ve Kaygjn, E. (2022), "Sağlıkta Yönetim Bilişim Sistemi Olarak MHRS'nin Teknoloji Kabul Modeli İle Analizi", *Uluslararası İşletme Bilimi ve Uygulamaları Dergisi*, 2(1), ss.1-16.
- Venkatesh V. ve Davis F.D. (2000), "A Theoretical Extension of The Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies", *Management Science*, 46(2), ss.186-204.
- Venkatesh, V. ve Bala, H. (2008). "Technology Acceptance Model 3 and A Research Agenda on Interventions". *Decision Sciences*, 39(2), ss.273-315.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B. ve Davis, F. D. (2003). "User Acceptance of Information Technology: Toward A Unifed View". *MIS Quarterly*, 27(3), ss.425-478.
- Venkatesh, V., Thong, J. Y. L. ve Xu, X. (2012). "Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology". *MIS Quarterly*, 36(1), ss.157-178.
- Yeke, S. , Ceran, E. B. ve Pınar, R. İ. (2019). "Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Çalışanların Elektronik Belge Sistemini Kullanmaya Yönelik Tutumu: Kamu Sektöründe Bir Uygulama", *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2), ss.159-168
- Yıldırım, S. C. ve Kaplan, B. (2019). "Mobil Uygulama Kullanımının Benimsenmesi: Teknoloji Kabul Modeli ile Bir Çalışma". *KAÜİİBFD*, 10(19), ss.22-51.
- Yılmaz, Ö. (2018). "Tüketicilerin Online Alışveriş Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında İncelenmesi". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), ss.331-346.

H. Denizli

- Yiğit, A. ve Erdem, R. (2016), "Sağlık Teknolojisi Değerlendirme: Kavramsal Bir Çerçeve", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, ss.215-249.
- Yousafzai, S. Y., Foxall, G. R. ve Pallister, J. G. (2007). "Technology Acceptance: A Meta-Analysis Of The Tam". *Journal Of Modelling In Management*, 2(3), ss.251-280.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).